

U POVIJESNOM I POMORSKOM MUZEJU ISTRE PREDSTAVLJENA ISTRAŽIVANJA NA POZICIJI "VIRIBUSA UNITISA"

Kruno Zubčić predstavlja rezultate istraživanja

O brodu

Kako su više puta naglasili povjesničari govoreći o ovome brodu tijekom godina, u noći na 1. studenog talijanski su podvodni diverzanti Raffaele Rossetti i Raffaele Paolucci ušli u nenadziranu pulsku luku na specijalnom plovilu, odnosno vrsti jahaćeg torpeda "mignotta". Nakon što su savladali lučke zapreke, oko 5 sati ujutro pričvrstili su jednu minu s tempiranim detonatorom na bok broda. Uskoro nakon toga su opaženi i priznali su Vukoviću Podkapelskom diverziju. Tada je počela evakuacija broda i premda je dio posade želio egzekuciju za talijanske časnike, Vuković Podkapelski nije pristao, već je htio da i oni potraže spas. Pošto je prošlo neko vrijeme otako je trebala odjeknuti detonacija, velik se dio posade vratio na "Viribus", no upravo je tada odjeknulo! Ne zna se koliko je osoba pri tome poginulo.

Stogodišnja "vojna tajna" iz podmorja

Kako je rekao Zubčić, pronađeno je nekoliko komada sanitarne keramike, najveći dio materijala odnosi se na WC školjke, umivaonike, tu su ostaci pločica četiri ili pet različitih vrsta, metalni nalazi, ostaci brava, nivokaz za rezervoar...

PIŠE Vanesa BEGIĆ
 SNIMIO Milivoj MIJOŠEK

PULA - Kruno Zubčić, dipl. arheolog - viši konzervator iz Odjela za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda predstavio je u Povijesnom i pomorskom muzeju Istre rezultate dosadašnjih istraživačkih kampanja na poziciji potonuća austrougarskog bojnog broda S.M.S. "Viribus Unitis" u pulskom zaljevu.

Kontrolno ronjenje

Uoči 100. godišnjice potonuća ovog broda, koje se dogodilo na samom završetku Prvog svjetskog rata, Hr-

vatski restauratorski zavod organizirao je kontrolno ronjenje na ovom lokalitetu. Kako je rekao Zubčić, pronađeno je nekoliko komada

sanitarne keramike, najveći dio materijala odnosi se na WC školjke, umivaonike, tu su ostaci pločica četiri ili pet različitih vrsta, metalni na-

lazi, ostaci brava, nivokaz za rezervoar, dio komada azbesta, klasične bravice, a Zubčić veli da će istraživanja potrajati i dalje.

Ističe da je njegovo zanimanje za "Viribus Unitis" počelo devedesetih godina, te nakon istraživanja "Szent Istvana", broda blizanaca "Viribus Unitisa", kako se često zna reći.

SMS "Viribus Unitis" bio je prvi austro-ugarski dreadnought bojni brod klase Tegetthoff. "Viribus Unitis" izgrađen je u brodogradilištu Stabilimento Tecnico Triestino u Trstu. Radilo se o admiralском ratnom brodu, koji je po završetku Prvog svjetskog rata, kao i sve brodovlje

austro-ugarske ratne mornarice, prešao u hrvatske ruke, odnosno Državi SHS. Tek što se na njemu zavijorio crveno-bijelo-plavi i tek što je dan prije na "Viribusu" otpjevana "Lijepa Naša", već sutradan ujutro - 1. studenog 1918. godine neslavno je završio na morskome dnu pulske luke.

Potopili su ga talijanski vojni diverzanti Raffaele Rossetti i Raffaele Paolucci (u akciji Prepad na Pulu).

Bio je to kraj rata, i tada čuvanje pulske luke nije bilo na visokom nivou, a ne zna se točan broj stradalih osoba. Na pulskom Momaričkom groblju pokopana je 31 osoba, a neki podaci vele da je bilo oko 400 mrtvih, no, budući da su brojni mornari već otišli i nije se vodila precizna evidencija, teško je reći točan broj poginulih, kazao je Kruno Zubčić.

Vadenje ostataka

Vadenje ostataka počelo je prije više od devedeset godina, tako da su primjerice 1924. godine Puljani tražili da se smanji količina eksploziva prilikom vadenja ostataka.

"Viribus Unitis" potonut je na 32 metra dubine, no vidljivost je tamo vrlo loša uz mulj, negdje na pola puta između Katarine i Vergarole.

"Viribus Unitis" znači "Združeni muževi" a manje se doslovno prevodi kao "Zajedničkim snagama", "Sjedinjenim snagama" ili "Svim silama".

Brod je, prema nekim podacima, imao 962 člana posade, a u ratu je taj broj povećan na 1.250.

Rezultati istraživačkih kampanja